

Opinnäytetyö napakasti haltuun – ryhmäohjauskokeilun tuloksia ja uusia käytäntöjä

Uraohjaus2020-hanke, Tarja Joonas, Savonia-ammattikorkeakoulu

Savonia-ammattikorkeakoulun liiketalouden alan opinnäytetyöprosessiin haettiin uutta jäämäkkyyttä Uraohjaus2020-hankkeen kirittämänä. Koko lukuvuoden kestäneiden kokeilujen jälkeen saatoimme todeta, että uudistettu prosessi on edistänyt huomattavasti opiskelijoiden opintojen loppuunsaattamista tutkinnon tavoiteaikataulussa. Sekä opiskelijakyselyn vastaukset, kokeiluja vetäneiden opettajien kokemukset että saatavilla oleva tilastotieto antoivat tästä selkeitä viitteitä. Kokeilut näyttävät tuoneen opinnäytetyöskentelyyn tukea, ryhtiä ja tehokkuutta. Näyttääkin siis siltä, että kokeilujen uraohjauksellinen tavoite - opiskelijan tulevan työuran edistyminen loppuunsaatetun tutkinnon avulla - saavutetaan.

Opiskelijoiden palautekyselyn vastausprosentti oli 34, joten vastausten voidaan katsoa edustavan kohtalaisen hyvin kaikkien kokeiluun osallistuneiden (n = 101) mielipiteitä.

Opiskelijoiden kokonaistyytyväisyys pilottiin oli hyvä, jopa erinomainen. Opiskelijoita pyydettiin arvioimaan, kuinka pilotin toimintatapa on tukenut työskentelyä verrattuna tilanteeseen, jossa he olisivat työskennelleet kokonaan itsenäisesti ilman pilottia. Neljä viidestä vastanneesta antoi vähintään arvosanan 5 asteikolla 1 – 10. Huomattavaa on, että erittäin hyvän arvosanan (8 tai yli) antaneita oli lähes puolet vastanneista. Avovastauksissa hyvää palautetta annettiin toisaalta työskentelyn tehostumiseen, toisaalta henkiseen tuen kokemukseen liittyen (suorat sitaattit kursivoitu):

- Aikataulutuksen tukeminen; alkuvaiheen ohjaus; tavoitteiden selkeä palastelu; teorian kirjoittaminen huomattavasti nopeammin kuin itsenäisesti olisi tehnyt.
- *“The process somehow encouraged people to find and work on the subject and by that push them to write it and pay attention to it thoroughly.”*
- *“En olisi vieläkään edes aloittanut opparia ilman tätä pilottia.”*
- Yhteisöllisyys (opettajien ja toisten opiskelijoiden tuki), yksilöllinen tuki tarvittaessa.
- *“Aina tervetullut olo”* [kehui opettajien luoman ilmapiirin merkitystä].

Kuinka pilotit ovat vaikuttaneet opinnäytetyön tekemisen aikatauluun?

Vastanneista kolmanneksella opinnäytetyö oli jo arvioitu kyselyn tekemisen hetkellä; kahdella kolmesta työ oli vielä kesken, mutta he ennakoivat sen valmistuvan joko loppuukevään tai syksyn 2020 aikana niin, että tutkinnon tavoiteaikana valmistuminen mahdollista. Ainakin pääosin aikataulussa pysyi siis kaksi kolmesta vastaajasta, mikä on erinomainen tulos. Kun opinnäyteprosessin etenemistä jo kolmannen opiskeluvuoden aikana tarkastellaan Savonian raporteista, vuotta aiemmin (kevät 2019) *Opinnäytetyö valmiina tai kesken* –tilassa olevia kolmannen vuoden päiväopiskelijoita oli 79 kpl. Keväällä 2020 vastaava luku oli 119. Voidaan ennakoida, että tutkinnon tavoiteajassa suorittaneiden opiskelijoiden osuus kaikista vuonna

2017 aloittaneista opiskelijoista tulee olemaan merkittävästi suurempi kuin vuonna 2016 aloittaneista.

Mikä hidasti opinnäytetyön etenemistä pilotin aikataulussa?

Aikataulutuksen epäonnistumista selitettiin henkilökohtaisilla syillä (yli 40 %), samanaikaisella pakollisten opintojen kuormituksella (kolmannes vastaajista) ja sillä, ettei sopivaa aihetta löytynyt (kolmannes vastaajista).

Tämä onnistui upeasti!

Opiskelijoita pyydettiin kertomaan, nousiko pilotista jotain erityisen hienoa, jonka he toivoisivat jatkuvan seuraavina vuosinakin. Hienot kokemukset ryhmittivät selkeästi kolmeksi teemakokonaisuudeksi:

- Aloitusvaiheeseen ja ryhmäohjaukseen liittyvät kokemukset: napakka aloitus; ryhmäohjaus vinkkeineen ja ideoineen sekä teematunnit.
- Työn järjestelmällisyyden tukemiseen liittyvät kokemukset: Lukujärjestyksessä olevat pajatunnit, määrääjat, aikataulutus.
- Henkiseen tukeen liittyvät kokemukset: Opettajien tuki, kavereiden tuki, saatujen kommenttien suuri määrä.

Eräs opiskelija kertoi hienosta kokemuksestaan näin: *"Ylipäätään se, että opparin tekeminen on samalla tavalla kurssi, kuin muutkin. Kyllähän siitä puhuttiin koko opiskelun ajan, mutta missään vaiheessa ei tullut sellaista selvää Nyt hommiin siitä! -komentoa. - Vaikka aikuisia ollaankin niin kyllä meitä pitää silti komentaa tekemään, harva huvikseen kirjoittelee oppareita. Ja vaikka olisikin tilaustyö joltain yritykseltä, niin silti siinä jäsentelyssä ja aikatauluttamisessa kaipaava moni apua."*

Opiskelijoiden vinkkejä opinnäytetyöskentelyn jatkokehittämiseen

Vastaajat antoivat auliisti vinkkejä jatkokehittämiseen, ja vinkit olivat keskenään osittain ristiriitaisia. Ne ovat teemoiteltavissa seuraavasti:

- Pajatuntien sisällöt: Ehdotettiin teemoitettuja tunteja ja myös pieniä videoituja tietoiskuja (esim. lähdeviitteet, tiedonhaku).
- Työskentelytapa: Joku toivoi enemmän yhteistä, toinen enemmän henkilökohtaista tekemistä.
- Työskentelyn aikataulutus: Yksi kannatti työskentelyn aikaistamista jo toisen vuoden keväälle, toinen olisi lykkäämässä aloitusta entiseen ajankohtaan kolmannen vuoden keväälle; joku heittäisi kaikki yhteiset aikataulut pois, toinen toivoi edelleen tiukkoja määräaikoja.
- Ideoita motivaation tukemiseen: Toivottiin sähköistä seurantatyökalua, johon voi merkitä vaiheittaista edistymistään, sekä pieniä porkkanoita välitavoitteen saavuttamisen yhteydessä.
- Muutama vastaaja halusi antaa vinkkejä opinnäytetyötä ensi syksynä aloittaville opiskelijoille: *"Sen ymmärtäminen, että kannattaa ottaa opparin tekemiseen aikaa kolme*

kuukautta putkeen ilman muuta ylimääräistä. Eli tekee opparin putkeen ja resursoi aikaa vain opparille ja palautumiselle. Mikäli mahdollista ei tee samalla muita opintoja tai töitä. Silloin oppii parhaiten ja pystyy keskittymään opinnäytetyöhön parhaiten. --- tiedostaisi ettei kyseessä ole mikään väitöskirja vaan että vähemmälläkin pärjää ja pääsee läpi.”

Summa summarum: pilottien keskeinen anti opiskelijapalautteen perusteella

Opiskelijapalautteen mukaan pilottien keskeinen anti kiteytyy kolmeen asiakokonaisuuteen:

1. Pilotit toivat opinnäytetyöskentelyyn tehokkuutta ja järjestelmällisyyttä.
2. Ryhmäohjaus ja teematunnit koettiin toimiviksi varsinkin työskentelyn alkuvaiheessa.
3. Opiskelijat saivat uskonvahvistusta ja henkistä tukea stressaavan suorituksen alkuvaiheessa sekä ohjaajilta että opiskelukavereilta.

Kokeilusta uusiin käytäntöihin

Pilotissa tavalla tai toisella mukana ollut liiketalouden alan henkilöstö on vaihtanut ajatuksia ja kokemuksia lukuvuoden mittaan aktiivisesti. On selvää, ettei opinnäytetyöprosesseissa ole paluuta entiseen. Jatkossa tuemme uudistunutta toimintatapaa seuraavin tavoin:

- Pilottien tapaista ryhmäohjausta on resursoitu opettajille, jotka toimivat ohjauspareina.
- Olemme siirtäneet kolmannen vuoden syksyltä joitakin pakollisia opintojaksoja ja raivanneet näin opiskelijalle aikaa opinnäytetyöskentelyyn.
- Tutkimus- ja kehittämismenetelmien opettajat ovat kehittäneet opintojaksolleen uudenlaisen toteutustavan, jossa menetelmät nivoutuvat samanaikaisesti meneillään olevaan opinnäytetyöhön saumattomasti.
- Toisen vuoden opiskelijoita ohjattaessaan opinto-ohjaaja, opettajatuutorit ja opettajat ovat kuluneen lukuvuoden ajan kiinnittäneet ohjauspuheessaan erityistä huomiota kolmannen vuoden syksyn ennakkointiin esimerkiksi ajankäytön suhteen.
- Toukokuussa 2020 on ideoitu tulevan lukuvuoden yhteisiä uusia opinnäytetyökäytänteitä (ohjaajien yhteiset työkalut, opiskelijoiden työkalut, pajojen teemoittelu, vertaispalautteen käyttöönotto laajemmin, aikataulutukset, aiheenvalinnan määrääjät jne).

Savonia-ammattikorkeakoulun liiketalouden alan opinnäyteprosessin ja siihen liittyvien toimintatapoihin on näin saatu tehtyä ohjaukseen, rakenteisiin ja ajoituksiin liittyviä muutoksia, jotka tukevat opiskelijan uratulevaisuuden rakentamista ja opiskelijoiden siirtyminen työmarkkinoille on sujuvampaa.